

Министерство науки и высшего образования Российской Федерации
Федеральное государственное образовательное учреждение
высшего образования
«Забайкальский государственный университет»
Университет Экономики в Быдгощи

**СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РЕКРЕАЦИИ И
РЕАБИЛИТАЦИИ В XXI ВЕКЕ**

Коллективная монография

**MODERN TRENDS IN THE DEVELOPMENT OF RECREATION
AND REHABILITATION IN THE TWENTY-FIRST CENTURY**

Collective monograph

Чита
Забайкальский государственный университет
2019

УДК 796:008:61
ББК 75.110:71.065.2:51.1(2)2
ББК Ч511.0:Ч 106.52Р
С568

Рекомендовано к изданию учебно-методическим советом Забайкальского
государственного университета

Рецензенты:

А. К. Серёдкин, зам. министра физической культуры и спорта
Забайкальского края

А.М. Миromanов, д. мед. н., доцент, первый заместитель министра
здравоохранения Забайкальского края

Авторы:

Б.С. Будаев, А. Бямбаа, С.В. Власова, А.Е. Далаева, С.С. Добровольский,
В.В. Дычко, Е.А. Дычко, Е.И. Кокова, С.Т. Кохан, Ю.С. Клименко,
А.Л. Крамаренко, О.В. Лимаренко, П.Ц. Марков, Т.В. Молчанова, Е.В. Намоконов,
Н.Ю. Пальчикова, В.В. Пономарев, А. Скалий, Д. Скалски, Т. Скалий, М. Формела,
Ю.Ю. Шурыгина, Н.А. Шемякина.

СОВРЕМЕННЫЕ ТЕНДЕНЦИИ РАЗВИТИЯ РЕКРЕАЦИИ И

С586 РЕАБИЛИТАЦИИ XXI ВЕКА: коллективная монография / Забайкал. гос.
ун-т; под ред. С.Т. Кохана, А.Скалия. – Чита: ЗабГУ, 2019. – 324 с.: ил. – 43

ISBN:978-83-65507-27-3

ISBN:

В коллективной монографии рассмотрены актуальные вопросы
рекреационных и реабилитационных мероприятий. Отмечены разнообразные
факторы, влияющие на их успешную деятельность. Данная работа
раскрывает проблемы, поиски их решения, пути развития рекреации и
реабилитации и оценку её деятельности.

Работа предназначена для педагогов, ученых, медицинских работников,
специалистов работающих в сфере реабилитации и рекреации, студентов, а
также всех тех, кто заботится о своем здоровье.

УДК 796:008:61
ББК 75.110:71.065.2:51.1(2)2
ББК Ч 511.0:Ч 106.52:Р

ISBN:978-83-65507-27-3:

© Университет Экономики в Быдгощи

ISBN

© Забайкальский государственный
университет, 2019

Оглавление

Предисловие.....	6
Введение.....	9
Глава 1.Современные аспекты активной рекреации в XXI веке.....	18
1.1. Безопасность в контексте физического воспитания и санитарного просвещения в развитии современных обществ (Д. Скалки, М. Формела, А.Скалий).....	18
1.2. Значение социальной мобильности в безопасности жизнедеятельности и здравоохранительном воспитании (Д. Скалки, М. Формела, А. Скалий).....	34
1.3. Педагогические аспекты рекреационных мероприятий для студентов вуза (О. В. Лимаренко, В.В. Пономарев, Е. И. Кокова).....	50
1.4. Роль возрастных и половых факторов в физической культуре и охране здоровья (Д. Скалки, М. Формела, Т. Скалий).....	76
1.5. Рынок труда в физической культуре и безопасность в здравоохранении (Д. Скалки, М. Формела, А. Скалий).....	90
1.6. Стил ь жизни и физическая культура в аспекте здравоохранительного образования и безопасности жизнедеятельности (Д. Скалки, М. Формела, Т. Скалий).....	104
Глава 2. Современные аспекты реабилитации в XXI веке.....	113
2.1. Комплексная нейродинамическая коррекция в реабилитации детей с церебральным параличом (Т.В. Молчанова, С.Т. Кохан).....	113
2.2. Модель питания как определяющий фактор риска для фертильного здоровья молодых женщин (П.Ц. Марков).....	129
2.3. Новые инновационные технологии медикаментозной и физической реабилитации пациентов с диабетом 2 типа с развившейся макроангиопатией нижних конечностей (Е.В. Намоконов, Н.А. Шемякина, А.Е.Далаева).....	155
2.4. Развитие системы реабилитации в Республике Бурятия (Ю. Ю. Шурыгина, Б. С. Будаев).....	166
2.5. Реабилитация в спорте: проблемы и перспективы (С. В. Власова).....	179
2.6. Современные особенности реабилитационных мероприятий в Монголии (А. Бямбаа).....	200
2.7. Физическая реабилитация лиц с ограниченными возможностями здоровья с использованием нетрадиционных средств (С.С. Добровольский, Н.Ю. Пальчикова, А.Л.	288

1.6. Стил ь жизни и физическая культура в аспекте
здоровоохранительного образования и безопасности жизнедеятельности

1.6. Lifestyle and physical culture in the aspect of health education
and education for security

Abstract: Considering the interdisciplinary character of security sciences and their immense significance for life and functioning in the society of each of its members, it should be clearly stated that all activities and spheres of human life have a direct impact on the security pose and its sense among all the communities that make up the state. One of the components of this state is the lifestyle of people, especially education, which from an early age educates socially desirable attitudes, habits and goals. An essential and important in this process is the physical culture, sport and physical education widely understood, which are permanently inscribed in the life of every human being. From an early age, at all stages of education, there are movement, sports and health promoting activities that not only develop the habit of engaging in physical activity, but most of all shape appropriate and socially desirable attitudes, behaviors and skills. It should be remembered that the comprehensive and harmonious development of each child is the overriding goal of education and education. Realization of such a goal requires many integrated activities not only of teachers of various specialties, but also of institutions, associations, etc. throughout the whole year. An important role is attributed to the preparation of children and young people for a happy and spontaneous participation in sports programs, which promotes the creation of conditions for shaping healthy behaviors, especially safety. Appropriate didactic and educational process in the field of health education and education for safety gives children and youth weapons, in the form of knowledge, which chance to avoid many threats and a relatively high level of security.

Bezpieczeństwo jest jednym z najważniejszych składowych życia

człowieka, a zarazem drugą w hierarchii ważności potrzebą ludzką. Możemy stwierdzić, że bezpieczeństwo publiczne to stan faktyczny wewnątrz państwa, który umożliwiając, bez narażenia na szkody, normalne funkcjonowanie państwa i realizację jego interesów, zachowanie życia, zdrowia i mienia jednostek oraz korzystanie z praw i swobód zagwarantowanych konstytucją. Bezpieczeństwo to nic innego jak brak zagrożeń, m.in. dla swobodnego funkcjonowania jednostek, niezakłócone funkcjonowanie państwa oraz przestrzeganie przez obywateli zasad współżycia i norm prawnych¹⁰⁶. Ochroną bezpieczeństwa i porządku publicznego zajmują się instytucje ustawowo do tego powołane przez państwo, które jest gwarantem zabezpieczenia interesów obywateli. Bezpieczeństwo ma za zadanie umożliwiać właściwy rozwój jednostki i grup społecznych poprzez zorganizowanie i egzekwowanie prawidłowych zasad współżycia społecznego¹⁰⁷. Jak podaje Janusz Świniarski, aby kształtowanie bezpieczeństwa było efektywne trzeba wykorzystać wszelkie dostępne siły, które targają społeczeństwem, zarówno prawa wojny jak i pokoju, instytucji państwowych i moralności, przemocy i wyrzekania się jej, czy też wiary i rozumu. Połączenie tych skrajności daje szansę ukształtowania pewnego ładu, który nie jest stricte ani ładem militarnym, ani pokojowym, ale na pewno jest ładem bezpiecznym. Wyraża się to w zrównoważonych relacjach pomiędzy agresją i indywidualnością, siłą, przemocą, a wyrzekaniem się jej, należy jednak zaważyć, iż ład ten tworzą skrajne elementy, łączące przeciwieństwa¹⁰⁸. Bezpieczeństwo jest obszarem, w którym zawierają się wszystkie elementy składowe życia człowieka. Mówiąc o nim mamy na

---

¹⁰⁶ I. Biedrzycka, Bezpieczeństwo społeczeństwa lokalnego jako priorytet działania Straży Miejskiej, [w:] Bezpieczeństwo społeczności lokalnej, [red.] A. Lewkowicz, T. Majer, Katedra Teorii Bezpieczeństwa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn 2012, s. 149.

¹⁰⁷ J. Gierszewski, Zarządzanie bezpieczeństwem lokalnym (powiatu) na podstawie przeglądu kompetencji i zadań administracji publicznej [red.] A. Lewkowicz, T. Majer, Katedra Teorii Bezpieczeństwa Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Warmińsko-Mazurskiego w Olsztynie, Olsztyn 2012, s.168.

¹⁰⁸ J. Świniarski, Filozoficzne podstawy edukacji dla bezpieczeństwa, Ministerstwo Obrony Narodowej, Departament społeczno -o wychowawczy, warszawav1999, s. 22.

myśli nie tylko bezpieczeństwo fizyczne, publiczne, wewnętrzne czy też narodowe, ale przede wszystkim to co jest każdemu człowiekowi najbliższe, bezpieczeństwo zdrowotne, społeczne, ekonomiczne, a przede wszystkim rozwój osobisty. Można by tak wymieniać w nieskończoność biorąc pod uwagę interdyscyplinarność tego pojęcia. Jednym z takich elementów ściśle związanym z bezpieczeństwem jest edukacja. To przecież kształtowanie młodego człowieka już od najmłodszych lat przynosi pożądane społecznie wartości i korzyści tworząc w nim wzorce i postawy dające rękojmię zapewnienia bezpieczeństwa sobie i swojemu otoczeniu. Nieodzowną i istotną w tym procesie rolę pełni szeroko rozumiana kultura fizyczna, sport i wychowanie fizyczne, które są na stałe wpisane w życie każdego człowieka. Już od najmłodszych lat, na wszystkich etapach edukacji obecne są zajęcia ruchowe, sportowe i promujące zdrowie, które nie tylko wykształcają nawyk uprawiania aktywności ruchowej, ale przede wszystkim kształtują właściwe i pożądane społecznie postawy, zachowania i umiejętności. Należy pamiętać, iż wszechstronny i harmonijny rozwój każdego dziecka stanowi nadrzędny cel edukacji i oświaty. Realizacja takiego właśnie celu wymaga wielu zintegrowanych działań nie tylko nauczycieli różnych specjalności, ale także instytucji, stowarzyszeń, itp. w ciągu trwania całego roku. Istotną rolę przypisuje się przygotowaniu dzieci i młodzieży do wesołego i spontanicznego uczestniczenia w programach sportowych co sprzyja tworzeniu warunków do kształtowania zachowań sprzyjających zdrowiu, a zwłaszcza bezpieczeństwu. Aby ruch i wysiłek fizyczny zyskał istotne miejsce w życiu każdego człowieka nie wystarczą najlepsze nawet programy realizowane w czasie lekcji z wychowania fizycznego, ale należy wykorzystywać wszelkie sposobności, także w czasie wolnym od zajęć, m.in. w czasie ferii zimowych i letnich¹⁰⁹.

---

¹⁰⁹D. Skalski, P. Lizakowski, O. Zabłotna, Bezpieczeństwo i profilaktyka zdrowotna wypoczynku dzieci i młodzieży. Wybrane aspekty, Pomorska Szkoła Wyższa w Starogardzie Gdańskim przy udziale Akademii

Czas wolny jako determinant w właściwego rozwoju

Pojęcie czasu wolnego jest bardzo wieloznaczne i w różnej literaturze znajdujemy wiele jego definicji. Ryszard Wroczyński pisze, że czas wolny jest to czas przeznaczony na wszelkie zajęcia, którym może oddawać się człowiek z własnej ochoty, dla rozrywki, lub też rozwijania własnych zainteresowań czy bezinteresownego kształcenia się, a zwłaszcza dobrowolnego udziału w życiu społecznym, które nie jest związane z obowiązkami zawodowymi¹¹⁰. O prawdziwym czasie wolnym można mówić tylko wtedy, kiedy człowiek ma nieograniczone możliwości wyboru tego, co chce robić¹¹¹. Można wyróżnić dwa ujęcia czasu wolnego, ogólne, gdzie czas wolny obejmuje wszystkich ludzi bez względu na wiek oraz ujęcie szczegółowe, czyli z podziałem na czas wolny dzieci i młodzieży oraz czas wolny dorosłych. W szerokim ujęciu można stwierdzić, że czas wolny to taki, który zostaje po wypełnieniu wszelkich obowiązków zawodowych, rodzinnych, a nawet społecznych. Jest to moment wykorzystywany na rozrywkę, odpoczynek i rozwijanie zainteresowań i zamiłowań¹¹². Należy jednak zauważyć, iż czas wolny nie służy jedynie wypoczynkowi, ale bezwzględnie powinien sprzyjać rozwojowi intelektualnemu i kulturalnemu każdego człowieka. Powinien służyć zdobywaniu nowych wiadomości, rozwojowi aktywności społecznej i estetycznej oraz przebywaniu z innymi ludźmi. Wyznacznikiem czasu wolnego jest: „niepodleganie ekonomicznym zasadom rządzącym pracą, minimum społecznych zobowiązań, psychiczne poczucie wolności, bezinteresowność i względny brak znaczenia”¹¹³.

Jak podaje B. Matyjas wyróżnia się takie aspekty czasu wolnego, które są ściśle powiązane z jego funkcjami i z nich wynikają:

Wychowania Fizycznego i Sportu im. Jędrzeja Śniadeckiego w Gdańsku i Akademii Marynarki Wojennej im. Bohaterów Westerplatte w Gdyni, Starogard Gdański 2017, s. 9.

¹¹⁰ R. Wroczyński, *Pedagogika społeczna*. Warszawa 1976, s. 213.

¹¹¹ K. Przełowski, *Przedmowa [w:] Czas wolny dzieci i młodzieży w Polsce*, (red.)

K. Przełowski. Warszawa 1978 s. 76.

¹¹² R. Wroczyński, *Pedagogika społeczna*. Warszawa 1976, s. 213.

¹¹³ T. Wujek, *Praca domowa i czynny wypoczynek ucznia*, Wydawnictwo PZWSz, Warszawa 1975, s. 296.

- aspekt socjologiczny – kiedy uznajemy, że czas wolny winien być spędzany głównie z rówieśnikami, co daje możliwość porównania własnego postępowania z innymi,

- aspekt psychologiczny – wskazuje, że do rozwoju psychiki dziecka nie wystarcza tylko nauka szkolna, ale potrzebuje ono bodźców, zabawy i innych zajęć pomagających samodzielnie odkrywać zainteresowania, czego konsekwencją jest odprężenie fizyczne i psychiczne,

- aspekt pedagogiczny - czas wolny daje dziecku możliwość przejawiania aktywności i własnej organizacji zajęć, a ta inicjatywa pozwala zrozumieć konieczność samowychowania, doskonalenia się i podnoszenia własnych umiejętności¹¹⁴.

Postęp cywilizacyjny

Postęp cywilizacyjny i zmiany społeczno – kulturowe zachodzące we współczesnym świecie znajdują swoje odbicie w stanie zdrowia fizycznego, psychicznego i społecznego populacji ludzkiej. Wraz z postępem cywilizacji świat opanowały śmiertelne choroby¹¹⁵, a ich objawy na ogół dostrzega się dopiero wtedy, gdy jest za późno. Ważnym problemem dla ochrony zdrowia jest sposób, w jaki współczesne społeczeństwo się odżywia, każdy powinien posiadać wiedzę i umiejętności na temat zdrowego odżywiania, a szkoła to szczególne miejsce, w którym podstawową wiedzę w tym zakresie się nabywa. Na uwagę w tej dziedzinie zasługuje program Europejskiej Sieci Szkół Promujących Zdrowie¹¹⁶. Styl życia, codzienna gonitwa, brak czasu nie tylko dla siebie, ale również dla dzieci sprawiają, że dzisiejszy człowiek traci nad wszystkim kontrolę. Szczególnie widoczne jest to w przypadku dzieci i młodzieży, u których styl życia prowadzi często do nadwagi spowodowanej m.in. brakiem aktywności fizycznej. Za ten stan rzeczy można oczywiście obwiniać siebie, tj. rodziców, nauczycieli czy też cały system opieki

---

¹¹⁴ B. Matyjas, Czas wolny. W Encyklopedia Pedagogiczna XXI wieku (red.) T. Pilch, Warszawa 2003.

¹¹⁵ www.punktzdrowia.pl/choroby-i-dolegliwosci/choroby-cywilizacyjne

¹¹⁶ B. Woynarowska, M. Sokołowska red: Szkoła promująca zdrowie, Doświadczenie 10 lat, KOWEZ 2000, s. 82.

zdrowotnej, jednak jest to złożony problem, który należy postarać się kompleksowo rozwiązać. Prawda jest taka, że nie każdego stać na to aby dzieci mogły brać udział w dodatkowych zajęciach, np. sportowych, w związku, z czym dzieci najczęściej w czasie wolnym zasiadają przed komputerem, a siedzenie w domu, bierność i brak zajęcia niekorzystnie wpływają na rozwój młodych ludzi.

Rola sportu i kultury fizycznej w edukacji dla bezpieczeństwa

Aktywność fizyczna stanowi, zatem istotny czynnik kształtowania zdrowia, rozwijania nawyków i innych zachowań zdrowotnych, a także wartościową formę spędzania wolnego czasu, dlatego tak ważnym aspektem jest edukacja zdrowotna,¹¹⁷ a zwłaszcza zachęcanie młodych ludzi do zdrowego i aktywnego trybu życia, spędzania jak najwięcej czasu na świeżym powietrzu. Należy pamiętać, że regularne ćwiczenia pełnią istotną rolę w prewencji pierwotnej oraz wtórnej, wielu schorzeń i chorób, umożliwiają zachowanie prawidłowej masy ciała, stanowią jeden z najskuteczniejszych sposobów zwalczania otyłości. Ponadto systematyczne uprawianie sportu pomaga radzić sobie ze stresem i problemami, rozładowując napięcie psychiczne poprawia się samopoczucie i stan psychofizyczny. Przemiany w sferze zdrowia umożliwiły popularyzację sportu powszechnego oraz zdrowotnie zorientowanej aktywności fizycznej. Aktywność fizyczna to jeden z najważniejszych elementów zdrowego stylu życia, a chęć dbałości o zdrowie stanowi ważny aspekt sprzyjający rozwojowi sportu. Od kilku lat taką ikoną dla wielu kobiet i nie tylko stała się Ewa Chodakowska, która zaraziła swoim stylem życia wiele osób, wcześniej z niechęcią podchodzących do aktywności fizycznej¹¹⁸. Pomimo, że jest to na pewno kwestia obecnie panującej mody lansowanej przez świat cele brytów, a zwłaszcza media społecznościowe to jednak demonstrowanie zapotrzebowanie na idealne ciało, zdrową dietę i sprawia, że rzesze kobiet i nie tylko chcą

---

¹¹⁷ M. Sierakowska, I. Wrońska, Edukacja zdrowotna w praktyce pielęgniarstwa, s. 115.

¹¹⁸ E. Chodakowska, Zmień swoje życie. Warszawa 2013, s. 99.

zdrowo żyć. Motywacją dla większości osób są nie tyle zdjęcia szczupłych celebrytek, co kobiety po przemianie, które motywują innych do pracy nad sobą i swoim ciałem. Jest to bardzo cenne i zmierza do tego, aby móc zmienić coś w swoim życiu, nie tylko w wyglądzie, ale również w jego stylu, ludzi najlepiej integruje wspólne uczestnictwo w czymś przyjemnym, wspólna walka w drużynie i zdrowa rywalizacja, poparta sukcesami innych osób. Czasy, w których obecnie przyszło żyć i zmiany, jakie zachodzą w świadomości i mentalności oraz w stylu życia, dają do zrozumienia, że dla każdego znajdzie się coś, co polubi, coś co, będzie dawało mu satysfakcję, coś co będzie skłaniało ku aktywności fizycznej i zdrowemu odżywianiu. Obecny gwałtowny rozwój klubów, siłowni, punktów zdrowego i dietetycznego jedzenia dają wiele możliwości do tego by dbać o zdrowie i aktywność, które dotyczą nie tylko pozytywnego wpływu na zdrowie fizyczne i psychiczne, ale także w walorów wychowawczych w kształtowaniu nawyków kulturalnego spędzania czasu wolnego.

Rozpowszechnianie modelu aktywnego spędzania czasu wolnego przyczynia się do wychowania społeczeństwa o wysublimowanych wzorach zachowań życia osobistego. Ma to duży wpływ na życie każdego człowieka, rodziny oraz grup społecznych i stanowić powinno nieodłączny element stylu życia.¹¹⁹ Na całym świecie, do ziszczenia tych celów powołano całe systemy placówek czasu wolnego dostosowanych do odrębności panujących w różnych społecznościach lokalnych. Sieć tych placówek stwarza dzieciom i młodzieży, ale i dorosłym możliwość spędzania czasu wolnego uwzględniając osobiste zainteresowania i preferencje. Aktywny tryb życia niesie z sobą szereg korzyści, dlatego też osoby, które w sposób systematyczny uprawiają sport są nie tylko szczuplejsze, lecz także, dzięki mają lepsze dotlenienie mózgu, sprawniejszą pamięć i koncentrację. Szczególnie korzystny wpływ na nasze zdrowie ma ruch na świeżym

---

¹¹⁹ A. Goldys, I. Derlatka, O. Ślifirska, K. Tadeusiak-Jeznach, Sport dla wszystkich. Zdrowie dla każdego, Warszawa 2012 rok, s. 30.

powietrzu. Aktywność fizyczna wywiera ponadto korzystny wpływ na psychikę, a wysiłek fizyczny jest najlepszą metodą zwalczania zmęczenia psychicznego. Aktywność fizyczna stanowi też ucieczkę od dręczących na co dzień problemów, pozwala zapomnieć o codziennym stresie, ponieważ umysł całkowicie poświęca się treningowi. Aktywny tryb życia powinien prowadzić każdy niezależnie od wieku.

Edukacja zdrowotna

Pojęcie zdrowia jako wartości, dzięki której jednostka lub całą grupa może realizować swoje aspiracje, zmieniać środowisko i radzić sobie w nim, nabiera w ostatnich latach szczególnej wymowy, gdyż coraz więcej młodych ludzi, przekonuje się, iż dobre zdrowie leży w jego pierwotnym interesie. Ludzie młodzi zdają sobie sprawę z faktu, iż w zasięgu możliwości każdego z nich leży zmiana życia i jego zachowań zdrowotnych, które w największym stopniu wpływają na stan jego zdrowia. Zachowania zdrowotne kształtują się już pod wpływem różnych czynników: w domu, w szkole, pod wpływem reklam, a zwłaszcza doniesień zastanych na portalach społecznościowych. Jednak sport, tak jak każdy element życia ma też ciemne strony. Zbyt forsowny wysiłek może skutkować niekiedy poważną kontuzją. Ryzyko kontuzji można zminimalizować rozpoczynając każdy trening rozgrzewką, dzięki której zeszywniałe mięśnie oraz stawy rozluźniają się, a cały organizm przygotowuje się do wysiłku. Podstawą sukcesu w sporcie jest systematyczność. Ponadto ważne jest, by wysiłek był dostosowany do możliwości osoby ćwiczącej. U ludzi uprawiających wyczynowo sport, często spotykanymi kontuzjami są zerwane ścięgna, skręcone lub zwichnięte stawy czy złamane kości. Kontuzje najczęściej dotyczą osoby, które uprawiają takie dyscypliny sportu, które są związane z dynamiką ruchów, na przykład piłka nożna, koszykówka, jazda na nartach czy hokej. Z tego typu dyscyplinami sportu nieodłącznie związane są wypadki, które mogą uszkodzić układ ruchu. Jednak o wiele poważniejszą pochyłą jest doping.

Młodzi ludzie, którzy chcą w szybki i łatwy sposób osiągnąć efekty sięgają często po sterydy. Wielu z nich nie uświadamia sobie, jak niebezpieczne są to środki.

Podsumowanie

Rozpatrując kwestie bezpieczeństwa nie sposób pominąć istotnej roli jaką pełni w tym zakresie edukacja, kultura fizyczna i edukacja. Te elementy ściśle się ze sobą wiążą i połączone razem stwarzają możliwość rozwoju dzieci, młodzieży i dorosłych. Dzisiejszy świat, dynamiczny, intensywny i medialny sprawia, że styl życia społeczeństw ewoluuje i się zmienia i w swojej nowej formie kształtuje cele i postawy nowoczesnego człowieka. Obecnie bezpieczeństwo na ogół nie jest postrzegane w kategoriach narodowych, stabilności państwa i przetrwania granic oraz suwerenności. Dzisiejszy, przeciętny, obywatel zapytany czym dla niego jest bezpieczeństwo, rozpatruje je w kategoriach swojej osoby, swojej rodziny i najbliższej społeczności lokalnej, w której żyje, mieszka i funkcjonuje. Jedną z wielu składowych, które mają wpływ na bezpieczeństwo człowieka jest edukacja i sport. To między innymi rozwój technologii i środków społecznego przekazu spowodował, że styl życia ludzi się zmienia i sport zaczyna odgrywać w nim istotną rolę, co ma zasadniczy wpływ nie tylko na bezpieczeństwo zdrowotne człowieka ale też na psychiczne i fizyczne oraz na wiele innych aspektów życia. Inaczej rzecz się ma z edukacją, która od zarania dziejów uznawana jest za istotny element życia człowieka, ale oprócz stricte funkcji dydaktycznej i kształcenia w celu poznawania nowej wiedzy i umiejętności ma ona również szerokie zastosowanie i znaczenie w zapewnieniu bezpieczeństwa.